

ZAKLJUČNO POROČILO MEDRESORSKE DELOVNE SKUPINE ZA PRIPRAVO MODELA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA ZA POTREBE SLOVENSKE VOJSKE

Imenovanje delovne skupine, njene naloge in delovanje

Medresorska delovna skupina je bila imenovana s Sklepom ministra za obrambo v soglasju z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport (MO RS, št. 603-91/2020-10, z dne 1. 10. 2020), da se pripravi strategija za oblikovanje modela izobraževanja in usposabljanja za potrebe Slovenske vojske (SV).

Medresorsko delovno skupino sestavljajo:

- prof. dr. Anton Grizold, Univerza v Ljubljani, vodja skupine;
- brigadir mag. Vilibald Polšak, namestnik poveljnika, Center vojaških šol;
- dr. Liliana Brožič, »Sodobni vojaški izzivi«, Generalštab Slovenske vojske;
- dr. Jure Gašparič, državni sekretar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- Jana Javornik, PhD (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske), GD direktorata za visoko šolstvo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport;
- dr. Franci Demšar, direktor Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS);
- VU XII. r. dr. Darko Ščavničar, Sektor katedre vojaških ved, Center vojaških šol, sekretar.

Naloge Medresorske delovne skupine so:

- priprava institucionalnih, programskih, zakonodajnih, finančnih idr. izhodišč za oblikovanje in izvedbo modela izobraževanja in usposabljanja za potrebe SV;
- pridobitev ustreznih študij in analiz:
  - primerjalne analize organizacijskih vsebin mednarodnih študijev za častnike v tujini zavezniških držav;
  - analize in stališča SV o potrebah po častniškem kadru (10–15 let);
  - analize in ocene vojaških oseb, ki so končale primerljivo vojaško izobraževanje za častnike idr.

Medresorska delovna skupina (MDS) se je od imenovanja redno sestajala na mesečnih sestankih, na katere so bili po potrebi vabljeni strokovnjaki s posameznih področij Slovenske vojske, Ministrstva za obrambo (MO RS) ter Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ).

Mandat medresorske delovne skupine je trajal do 31. 12. 2020.

Strategija priprave modela izobraževanja in usposabljanja za potrebe SV

Medresorska delovna skupina je v prvi fazi pripravila izhodišča strategije za oblikovanje in izvedbo modela izobraževanja in usposabljanja za potrebe SV. Pri tem je izhajala iz spoznanja, da je Slovenska vojska v Republiki Sloveniji nosilec razvoja vojaškega znanja, vojaških ved in vojaškega poklica. Opredelila je tudi temeljne sestavine strategije: izvedbene cilje, zakonodajni in finančni okvir ter načine uresničevanja.

1. Izvedbeni cilji:

- a. izvajanje dodiplomskega izobraževanja in usposabljanja (IU) v vojaški izobraževalni ustanovi, da se pridobi večje število mlajših častnikov s temeljnimi in splošnimi vojaškimi znanji;
- b. izvajanje podiplomskega IU v vojaški izobraževalni ustanovi, da se prizna nadaljevalno vojaško izobraževanje častnikov z zahtevanimi in potrebnimi kompetencami;
- c. oblikovanje akademskega vojaško-obravnega zbora za izvajanje programov z vojaškimi vedami v vojaški izobraževalni ustanovi;
- d. oblikovanje vojaške podiplomske šole.

2. Zakonodajni in finančni okvir:

- a. zakonodajni okviri v RS na področju nacionalnovarnostnega sistema za potrebe vojaškega izobraževanja in usposabljanja:
  - Zakon o visokem šolstvu (11. člen);
  - Zakon o obrambi (64. člen);
  - Zakon o službi v SV (20. člen);
- b. zagotavljanje vojaškega učiteljskega in predavateljskega kadra;
- c. skupno financiranje izvršne oblasti (VRS) za učinkovit razvoj vojaškega instrumenta moči (izobražen kader iz vojaških ved) in izoblikovanja kredibilnega nacionalnovarnostnega sistema v RS.

3. Mogoči načini uresničevanja:

- a. lastne izkušnje v RS pri oblikovanju in razvoju vojaške misli za potrebe nacionalnovarnostnega sistema;
- b. skupno izvajanje šolskih programov, akreditiranih v šolskem sistemu, za potrebe razvoja nacionalnovarnostnega sistema v RS ali
- c. izvajanje skupnih šolskih programov, akreditiranih v šolskem sistemu, za potrebe razvoja nacionalnovarnostnega sistema v RS.

Predlog modela izobraževanja za potrebe SV na dodiplomskem študiju na temelju koncepta skupnega izvajanja programov vojaškega izobraževanja

1. Trenutno stanje

Izobraževanje kandidatov za častnike je po sedanjem sistemu urejeno v obliki internega izobraževanja, v katero se kandidati za častnike vpišejo po končani najmanj prvi bolonjski stopnji, ki jo pridobijo v okviru javnega izobraževalnega sistema (JIS). Po vstopu v SV opravijo častniško šolanje. Po 15–17 mesecih izobraževanja dobimo častnike/poveljnike vodov, stare 28 in več let, kar je bistveno previsoka starost.

Dosedanji razvoj izobraževanja in usposabljanja za vojaško-obrambno področje v RS ni primerljiv z drugimi državami v evropskem prostoru, zato je treba pripraviti ustrezen model za slovenske razmere.

2. Izhodišča

Analiza kadrovske fluktuacije častnikov – trendi in napovedi za naslednjih 5 let (2021–2026), ki jo je pripravil Generalštab SV, je pokazala, da bo treba izobraziti 50 častnikov na leto. Pri oblikovanju vzpostavitve modela izobraževanja in usposabljanja za potrebe Slovenske vojske je MDS upoštevala domače in tuje izkušnje pri oblikovanju modela izobraževanja častnikov. Tako se je MDS seznanila z različnimi modeli šolanja sodobnih častnikov v državah članicah EU, izbranimi primeri šolanja častnikov kopenske vojske ter s temeljnim šolanjem častnikov v Sloveniji. Prav tako je upoštevala predloge Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ), da se pri oblikovanju vzpostavitve modela izobraževanja prizadevanja usmerijo v interdisciplinarnost, z oblikovanjem modula vsebin, ki bi se izbirno ponudil v različnih študijskih programih (v zadnjem semestru prvostopenjskega študijskega programa, ki je praviloma namenjen pripravi diplomskega dela). Takšna ideja izbirnega modula, ki presega študijski program, je napredna in sledi ideji fleksibilizacije in modularizacije študija. Pripravi se program izobraževanja in usposabljanja za potrebe Slovenske vojske na prvi bolonjski stopnji v sodelovanju z najmanj eno naravoslovno in najmanj eno družboslovno fakulteto, še bolje pa z več fakultetami, tako da bo celoten program akreditiran za področje 1031, vojaštvo in obramba. S tem bo vojaški poklic dobil ustrezne programe in smeri pa tudi nazive na diplomah. Zadnji, šesti semester naj bo izbirni in na voljo tudi študentom drugih študijskih programov. MDS se je seznanila z zapisnikom sestanka o vključevanju vojaškega sistema v javni izobraževalni sistem ter sodelovanju z Univerzo v Mariboru med predstavniki CVŠ in rektorjem Univerze v Mariboru (UM) z dne 25. 9. 2020. Rektor UM je poudaril, da je UM pripravljena in odobrava sodelovanje. Prav tako se strinja z oblikovanjem vojaškega modula in vključevanjem vojaškega izobraževanja v JIS prek tega modula.

3. Predlog modela izobraževanja za potrebe SV na prvi bolonjski stopnji

Predlog MDS glede vzpostavitve modela izobraževanja in usposabljanja za potrebe Slovenske vojske na dodiplomskem izobraževanju izhaja iz dejstva, da je diplomsko delo del kurikula in rednega trajanja študijskega programa na prvi stopnji. Če temu dodamo obvezno izbirnost, bi našli prostor, da bi se vsebine za vojsko integrirale v redne študijske programe kot modul rednega študija ali kot izbirni modul, ki si ga študentje lahko izberejo med rednimi obveznostmi in pri katerem bi bil vojaški modul v okviru študijskega programa na voljo tudi drugim študentom na drugih študijskih smereh. Tako MDS predlaga, da se najprej doseže dogovor s posameznimi fakultetami, ki so že sodelovale v okviru izvajanja vojaškega modula, in sicer da se sedanji (njihov) študijski program oz. programi preoblikujejo v nov študijski program, ki ima KLASIUS vojaško kvalifikacijo (področje 1031 – vojaško usposabljanje, obrambne študije, vojaške vede, nacionalna varnost, teorija vojne), ki se izključno razlikuje v tem zadnjem semestru, v katerem je dodan nabor predmetov iz sedanjega vojaškega modula. To je potem model, ki velja za vse fakultete, univerze in tudi za samostojne visokošolske zavode.

Dodatna možnost je, da MO RS ustanovi samostojni visokošolski zavod. V njem bi bilo mogoče akreditirati tudi skupne programe, ki bi jih zavod izvajal skupaj z drugimi visokošolskimi zavodi. Akreditacija samostojnega visokošolskega zavoda ni tako zapletena, da je ne bi mogli izvesti. Dolgoročno bi zagotovila visoko kakovost vojaškega izobraževanja častnikov. MDS predlaga, da se varianta vojaškega modula izvaja časovno gledano vzporedno s procesi ustanavljanja samostojnega visokošolskega vojaškega zavoda.

Predlog modela izobraževanja za potrebe SV na drugi in tretji bolonjski stopnji, s konceptom ustanovitve lastne izobraževalne ustanove v SV/MO RS

1. Trenutno stanje

Dosedanji interni sistem nadaljevalnega vojaškega izobraževanja se v Centru vojaških šol izvaja v Poveljniško-štabni šol kot štabni, višji štabni in generalštabni tečaj. Vse razvite države imajo vojaško izobraževanje po večini urejeno v obliki obrambnih univerz, v Sloveniji pa na žalost take ustanove še nimamo. Posledično se vojaško izobraževanje razvija prepočasi, hkrati pa področje 1031 vojaštvo in obramba v klasifikaciji KLASIUS 16 ni zapolnjeno s poklici na tem področju – v nasprotju s področjem 1032 varnost, varovanje, zaščita in reševanje. Vojaški »poklici«, ki to niso, so klasificirani v okviru nacionalnih poklicnih klasifikacij, ker za področje 1031 v evidenci visokošolskih zavodov in študijskih programov ni akreditiran noben zavod ali študijski program v RS.

2. Izhodišča

Pri oblikovanju vzpostavitve modela izobraževanja za potrebe SV na drugi bolonjski stopnji se je MDS najprej seznanila s sedanjim internim izobraževalnim sistemom, ki ga je z določenimi vsebinskimi programskimi spremembami treba integrirati v javni študijski program druge bolonjske stopnje. Razlogi za takšno integracijo izhajajo iz zahteve, da v častniški karieri ne moreš postati polkovnik, če nisi končal izobraževanja na drugi bolonjski stopnji. Zato je potrebno, da se v častniški karieri določi, da mora že major doseči drugo bolonjsko stopnjo,

saj bi tako dosegli, da bistveno mlajši častniki dosežejo zahtevano stopnjo izobrazbe. S takim načinom izobraževanja bi spodbudili mlade častnike, ki po končanem štabnem in višjem štabnem šolanju ne izgubljajo časa za pridobivanje druge bolonjske stopnje. MDS se je prav tako seznanila s predlogom oblikovanja vojaške podiplomske šole s strani SV skozi predstavitev ciljev, namena in zakonodaje na področju visokega šolstva ter predstavitev Evropskega konzorcija akreditiranih visokošolskih zavodov na področju vojaških znanosti. Pravna služba Centra vojaških šol je za MDS izdelala analizo zakonskih podlag za ustanovitev lastne izobraževalne ustanove. Pomembno izhodišče MDS pri oblikovanju modela izobraževanja je, da MIZŠ podpira prizadevanja SV za ustanovitev svojega izobraževalnega zavoda na podiplomski ravni ter da bo ponudilo pravno pomoč v obliki mnenj in razlag o postopkih in protokolih ustanovitve zavoda.

3. Predlog modela izobraževanja za potrebe SV na drugi in tretji bolonjski stopnji

Potreba oblikovanja visokošolskega izobraževalnega zavoda z javno akreditacijo na področju izobraževanja in znanstvenoraziskovalnega dela na področju vojaških ved, ki bo omogočala aktivno vključevanje v nacionalno in mednarodno izobraževalno in znanstveno raziskovalno skupnost (in obratno), tako učiteljev kot študentov ter uvrstitev častniškega poklica v slovenski bolonjski izobraževalni sistem kot enakopravnega drugim. Predlog MDS glede vzpostavitve modela izobraževanja za potrebe Slovenske vojske na podiplomskem izobraževanju prav tako izhaja iz dejstva, da so nekatere evropske države na področju razvoja vojaških ved naredile veliki napredek in zato je nujno, da se dosednji sistem vojaškega izobraževalnega uredi v smislu sistema znanja in vojske prihodnosti, da bo SV sploh lahko sledila trendom na področju vojaških ved 1031. MDS podpira ustanovitev samostojnega visokošolskega vojaškega zavoda v okviru SV, saj je to nujni predpogoj za izvajanje skupnih študijskih programov (redni ali izbirni moduli) v sodelovanju z drugimi visokošolskimi zavodi in za samostojno izvajanje študijskih programov po ustrezni akreditaciji. Zato je treba opraviti postopke za akreditacijo vojaškega visokošolskega zavoda v okviru Nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu, in sicer istočasno akreditacijo visokošolskega zavoda in vsaj enega študijskega programa. MDS v prvem koraku predlaga akreditacijo enega študijskega programa na drugi bolonjski stopnji ter poudari, da je v tej fazi bistveno, da se akreditacija visokošolskega zavoda z enim študijskim programom, in sicer na drugi bolonjski stopnji, ne meša s predlaganim modelom izobraževanja na dodiplomski stopnji. MDS predlaga, da se pripravi program izobraževanja in usposabljanja za potrebe SV na drugi bolonjski stopnji in se posreduje v akreditacijski postopek na NAKVIS ter da je vsebinsko analizo zakonskih podlag za ustanovitev vojaške izobraževalne ustanove v SV/MO RS treba uskladiti s pravno službo MIZŠ.

Glede opisanega postopka ustanovitve samostojnega visokošolskega vojaškega zavoda v SV predlaga MDS ministru za obrambo, da visokošolski vojaški zavod z odredbo o ustanovitvi uvrsti v sestavo Centra vojaških šol.¹ Ta odredba seveda temelji in upošteva predpise, ki urejajo področje visokega šolstva v RS.

---

¹ MDS se sklicuje na analogijo ustanovitve Višje vojaške strokovne šole, ki je bila ustanovljena leta 2020 z odredbo ministra za obrambo (MO RS, št. 603-132/2019-15, z dne 10. 3. 2020) in je uvrščena v sestavo Centra vojaških šol in je del sestave Slovenske vojske.

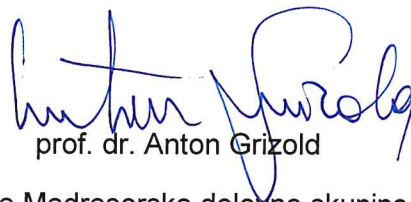

4. Finančne posledice

Visoka vojaška šola se bo financirala iz obrambnega proračuna in sicer iz postavke, ki se nanaša na vojaško izobraževanje in usposabljanje. MORS bo z ustanovitvijo lastne visoke šole prihranilo, ker ne bo potrebno več plačevati šolnine zunanjim visokošolskim institucijam za pridobitev 2. BS (do sedaj je MORS za študij na 2. BS za pripadnike SV plačeval cca. 5.500 EUR za posameznega študenta in sicer za do 10 pripadnikov).

Center vojaških šol pa že ima vso potrebno infrastrukturo in vpeljana podporno dejavnost za delovanje šole (Knjižnično-informacijsko založniški center, Center za e-izobraževanje, Sektor katedre vojaških ved, Sektor za načrtovanje in podporo vojaškega izobraževanja in usposabljanja).

Udeleženci izobraževanj in usposabljanj na Visoki vojaški šoli ne bodo upravičeni do ugodnosti in pravic, kot jih imajo študenti, ki niso v delovnem razmerju ali prijavljeni kot iskalci zaposlitve. Delovanje Visoke vojaške šole ne bo bremenilo proračuna Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Udeleženci bodo zaposleni v Slovenski vojski. Kot pogoj za vpis se bo od kandidatov med drugim zahtevala sklenjena pogodba z MORS. Na ta način bo o vpisu študentov odločalo MORS.

prof. dr. Anton Grizold

vodje Medresorske delovne skupine

Poslano:

- mag. Matej Tonin, minister za obrambo RS,
- dr. Simona Kustec, ministrica za izobraževanje, znanost in šport,
- generalmajor Robert Glavaš, načelnik Generalštaba SV.